

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Evy Sakálovej a sudcov JUDr. Edity Bakošovej a JUDr. Ľubora Šeba, v právnej veci žalobcu **T. s.r.o.**, so sídlom Z., zastúpeného JUDr. J. K., advokátom v L., proti žalovanému **J. L.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M. V., advokátom v B., **o zaplatenie 13 277,56 Eur (400 000 Sk) s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 11 C 174/05, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. marca 2009 sp. zn. 5 Co 402/07 rozhodol

t a k t o :

Dovolanie **z a m i e t a .**

Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 18. mája 2007 č.k. 11 C 174/05-113 uložil žalovanému zaplatiť žalobcovi 400 000 Sk (13 277,56 Eur) spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 105 000 Sk (3 485,36 Eur) od 12. novembra 2004 do zaplatenia a s úrokom z omeškania vo výške 8 % ročne zo sumy 295 000 Sk (9 792,20 Eur) od 1. februára 2005 do zaplatenia. Žalobcovi priznal náhradu trov konania 95 393,50 Sk (3 166,48 Eur). Svoje rozhodnutie zdôvodnil ustanovením § 182 Zákonníka práce (účinného od 31. januára 2004),

ustanoveniami § 323, § 652 ods. 1, § 369 Obchodného zákonníka a výsledkami vykonaného dokazovania, na základe ktorého mal preukázané, že účastníci uzavreli 3. marca 2004 zmluvu o obchodnom zastúpení, na základe ktorej bol žalovaný ako obchodný zástupca oprávnený vyvíjať činnosť smerujúcu k ponúkaniu a uzatváraniu kúpnych zmlúv v mene a na účet žalobcu a tiež, že účastníci uzavreli 3. marca 2004 dohodu o hmotnej zodpovednosti. Dňa 4. novembra 2004 dohodou zmluvných strán došlo k ukončeniu platnosti zmluvy o obchodnom zastúpení. Zistený schodok v skladových priestoroch žalobcu žalovaný uznal ako dlh voči žalobcovi. Súd prvého stupňa pri posudzovaní obsahu listiny o uznaní dlhu postupoval podľa § 323 Obchodného zákonníka, podľa ktorého sa na rozdiel od úpravy uznania dlhu v Občianskom zákonníku nevyžaduje, aby uznanie obsahovalo dôvod záväzku, pretože ten vyplýva už z obchodného styku. Účinky uznania sa prejavujú vo vyvratiteľnej domnienke o existencii záväzku, takže dôkazné bremeno o neexistencii záväzku spočíva na dlžníkovi. Keďže žalovaný nepreukázal neexistenciu jeho záväzku voči žalobcovi, je zodpovedný za dlh v celom rozsahu. O povinnosti žalovaného zaplatiť aj úroky z omeškania rozhodol podľa § 369 Obchodného zákonníka a o trovách konania podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 10. marca 2009 sp. zn. 5 Co 402/07 zmenil rozsudok súdu prvého stupňa tak, že žalobu žalobcu zamietol. Žalobcu zaviazal zaplatiť náhradu trov konania 2 170,60 Eur do rúk JUDr. M. V. st. do troch dní. Odvolací súd konštatoval, že práva a povinnosti účastníkov zmluvného vzťahu musia byť vo vzájomnej rovnováhe, žalovaný preto nemôže mať práva živnostníka vyplývajúce zo zmluvy o obchodnom zastúpení uzavretej medzi účastníkmi 3. marca 2004 a povinnosti zamestnanca, žalobcom odvodzované od dohody o hmotnej zodpovednosti. Za podstatné však považoval, že v zmysle § 323 Obchodného zákonníka je potrebné pri uznaní dlhu určiť záväzok, teda individualizovať jeho dôvod a výšku. Poukázal na to, že právna úprava uznania dlhu zakotvená v Občianskom zákonníku sa gramaticky líši od úpravy v Obchodnom zákonníku, avšak aj Obchodný zákonník vyžaduje, aby bol uznaný záväzok určitý. Keďže žalobca v konaní pred súdom nepreukázal ani základ ale ani výšku ním uplatňovaného nároku, odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu žalobcu ako bezzákladnú a nedôvodnú zamietol. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s použitím § 224 ods. 1 O.s.p.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, ktorý namietal nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) odvolacím súdom a navrhol rozsudok zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Bol toho názoru, že súd prvého stupňa správne vyhodnotil skutočnosť, že tým, že žalovaný nepredložil žiadny dôkaz o neexistencii jeho záväzku, voči žalobcovi mu vznikla povinnosť žalovanú pohľadávku uhradiť. Poukázal na to, že žalovaný uznal slobodne a vážne celý dlh a bol to on, ktorý navrhol lehoty na splatenie dlhu. Sám žalovaný nevyžadoval, aby sa v uznaní dlhu špecifikovali dôvody jeho záväzku, pretože si bol vedomí, podľa názoru žalobcu, sprenevery tovaru.

Žalovaný nepovažoval dovolanie žalobcu za dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), proti rozsudku, ktorý možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 238 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je dôvodné.

V zmysle § 241 ods. 2 O.s.p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatórne (§ 242 ods. 1 O.s.p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O.s.p. Žiadna z väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. nebola v dovolaní namietaná a ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Z obsahu dovolania vyplýva, že žalobca namieta, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych

predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Podľa § 652 ods. 1 Obchodného zákonníka zmluvou o obchodnom zastúpení sa obchodný zástupca ako podnikateľ zaväzuje pre zastúpeného vyvíjať činnosť smerujúcu k uzatvoreniu určitého druhu zmlúv (ďalej len obchody) alebo dojednávať a uzatvárať obchody v mene zastúpeného a na jeho účet a zastúpený sa zaväzuje zaplatiť obchodnému zástupcovi províziu.

Podľa § 323 ods. 1 veta prvá Obchodného zákonníka, ak niekto písomne uzná svoj určitý záväzok predpokladá sa, že v uznanom rozsahu tento záväzok trvá v čase uznania.

Z citovaného ustanovenia (§ 652 ods. 1) vyplýva, že zmluvou o obchodnom zastúpení vzniká medzi účastníkmi takejto zmluvy obchodnoprávny vzťah. Zmluvnými stranami tohto záväzkového vzťahu je obchodný zástupca a zastúpený, pričom účastníkmi tohto vzťahu môžu byť len podnikatelia podnikajúci na základe živnostenského alebo iného podnikateľského oprávnenia. To znamená, že túto zmluvu nemôže uzavrieť podnikateľ s nepodnikateľom a tiež že vzťah medzi obchodným zástupcom a zastúpeným nemôže byť vzťahom občianskoprávnym alebo pracovnoprávnym. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia správne konštatuje, že práva a povinnosti účastníkov zmluvného vzťahu musia byť vo vzájomnej rovnováhe, a tak žalovaný nemôže mať práva živnostníka vyplývajúce zo zmluvy o obchodnom zastúpení z 3. marca 2004 a povinnosti zamestnanca žalobcom odvodzované od dohody o hmotnej zodpovednosti uzavretej medzi účastníkmi v ten istý deň. Dovolací súd zdôrazňuje, že dohodu o hmotnej zodpovednosti možno viazať len na pracovnoprávny vzťah, a tak zodpovedným subjektom z takejto zmluvy je zásadne zamestnanec v pracovnom pomere. Žalobca práve z takejto dohody (o hmotnej zodpovednosti) vyvodzoval zodpovednosť žalovaného za zistený „schodok“ v stave zásob tovaru. V konaní však žiadnym právne relevantným spôsobom nebol spochybnený obchodnoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným. A preto aj jednostranný právny úkon zo 4. novembra 2004 označený ako „uznanie dlhu“ treba posudzovať podľa ustanovení Obchodného zákonníka, konkrétne podľa § 323 ods. 1

Podstatou inštitútu uznania záväzku je, že uznanie záväzku urobené spôsobom požadovaným zákonom zakladá vyvratiteľnú právnu domnienku, že záväzok v uznanom rozsahu v čase uznania trval. Aby uznanie záväzku bolo účinné, zákon požaduje splnenie určitých požiadaviek. Z ustanovenia § 323 ods. 1 vyplýva, že uznanie záväzku je jednostranný právny úkon urobený dlžníkom a adresovaný veriteľovi. Zákon vymedzuje formálne aj obsahové náležitosti tohto jednostranného právneho úkonu. Pre uznanie záväzku zákon vyžaduje písomnú formu, uznanie musí dlžník urobiť (adresovať) veriteľovi a z hľadiska obsahu sa vyžaduje uznanie určitého záväzku. V každom konkrétnom prípade bude rozhodujúca jednoznačnosť spôsobu vymedzenia záväzku. Vymedzenie (identifikácia) záväzku, prípadne jeho výšku, tak možno realizovať odkazom na konkrétnu zmluvu, na základe ktorej záväzok vznikol, prípadne na iný doklad (faktúra).

Vychádzajúc z vyššie uvedeného možno považovať záver odvolacieho súdu o nenáležitom individualizovaní záväzku v uznávacom prejave zo 4. novembra 2004 za správny. Ako už bolo vyššie uvedené len uznanie záväzku urobené spôsobom požadovaným zákonom zakladá vznik vyvratiteľnej právnej domnienky, že záväzok v uznanom rozsahu a v čase uznania trval. V prejednávanej veci však nedošlo k účinnému uznaniu záväzku (pre nesplnenie zákonom predvídaných podmienok) a preto správne odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa zmenil a žalobu zamietol.

Z uvedených dôvodov je zřejmé, že žalobca neopodstatnene napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

Úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania (§ 142 ods. 1, § 224 ods. 1, § 243b ods. 5 O.s.p.), pretože trovy súvisiace s odmenou právneho zástupcu žalovaného za vyjadrenie k dovolaniu nepovažoval za potrebné na účelné bránenie práva, lebo v porovnaní s jeho vyjadreniami v základnom konaní neobsahovalo nové okolnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 28. februára 2011

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková